РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., вівторок, 9-го цьвітня 1918. Ч. 42. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, April 9, 1918. No. 42.

„СИЛА МУСИТЬ ПОРІШИТИ", ЗАЯВИВ ПРЕЗ. ВІЛСОН.

Завзяті бої на боєвім фронті під Амєн тривають без перестанку дальше.

Катеринослав здобутий. — Німецькі війска зближають ся до Харкова.

Заповідають недалекий упадок большевицького правительства в Росії.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

УХВАЛЕНО ВЕСТИ ДАЛЬШЕ БОРОТЬБУ ПРОТИ „УКРАЇНСЬКИХ" БОЛЬШЕВИКІВ.

Російські большевики заявляють, що вони не ведуть війни проти українського правительства.

МОСКВА, 4. цьвітня. — Телеграма з Києва доносить, що **Українська Центральна Рада ухвалила резолюцію в справі дальшого веденя воєнних операцій проти правительства салдатських і робітничих депутатів** (большевицької ради), хоч проф. Грушевський, президент Української Центральної Ради, взивав до заключеня мира з причини зростаючого невдоволеня між селянами з політики Ради. Поновно лучають ся випадки, що селяни ставлять опір Німцям при реквізиціях. Одно село знищено гарматами за те, що мешканці ставили оружний опір підчас третої реквізиції.

Українська Центральна Рада ухвалила повисшу резолюцію після промови відпоручника німецького штабу війск на Україні, майора Кульберга, який представив успіхи воєнних операцій, переведених німецько-українськими військами. **Він дав також запевнене, що занятє Харкова і Катеринослава наступить безпроволочно та що Німеччина дасть поміч в будучности проти большевиків.**

Державний секретар, генерал-майор Бонч-Бруєвич, на запит, як маєть ся справа з Україною, **заперечив, неначе би Росія була у війні з Українською Центральною Радою.** Він заявив, що на Україні ведеть ся чиста домашна війна між українським правительством буржуазійним а українськими большевиками, які утворили своє власне правительство.

БОЛЬШЕВИЦЬКА РАДА ПРОГОЛОШУЄ УКРАЇНУ НЕЗАВИСИМОЮ СОЦІЯЛІСТИЧНОЮ РЕПУБЛИКОЮ.

Большевицьке правительство російське признає її правительством України.

МОСКВА, 4. цьвітня. — Рада народних комісарів (російське правительство) приймило вчера окрему делєґацію, присылану українським большевицьким правительством. Делєґація відчитала заяву, **в якій проголошуєть ся Україну независимою соціялістичною републикою.**

Народні комісарі (большевицькі міністри) виголосили ряд бесіди, в яких всі вони **признали большевицький український савет правительством України.**

КАТЕРИНОСЛАВ ЗДОБУТИЙ.

Богато оружа і амуніції дістало ся в руки Німців.

БЕРЛІН, 5. цьвітня. — Головна німецька кватира оголосила нині слідуючий звіт:

„На Україні відобрали ми від неприятеля на зелізничім шляху Полтава-Константиноград 28 возів, наладованих французькими карабінами і амуніцією, та поверх 1,000.000 гарматних набоїв.

„В долині ріки Дніпра наші передні сторожі заняли після битви місто Катеринослав, столицю губернії тої-ж назви".

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА ПІД ХАРКОВОМ.

В Харкові проголошено воєнний стан.

МОСКВА, 7. цьвітня. — **В Харкові, столиці харківської губернії, проголошено стан облоги.**

Німецькі війска зближають ся до Харкова.

Ґен. Айхгорн командантом німецьких війск на Україні.

МОСКВА, 7. цьвітня. — Генерал Айхгорн, який був командантом одної з німецьких головних армій на російськім фронті, прибув до Києва, щоби обняти головну команду над німецькими військами на Україні.

Большевики протестують проти занятя Курщини.

МОСКВА, 4. цьвітня. — Большевицький міністер заграничних справ, Чічерін, вніс протест до німецького правительства **з приводу наступу німецьких і українських війск в курській губернії, яка є неоспоримо російською територією (?!).** Німеччина не включила сеї території, подаючи дефініцію України і навіть українські делєґати в Берестю Литовськім не домагали ся тих земель.

Погром Жидів у Глухові.

НЮ ЙОРК, 4. цьвітня. — Провізоричний сіоністичний комітет в Ню Йорку одержав від своїх кореспондентів в Петроґраді і Копенгаґен потверджене вістки про різню Жидів в Туркестані і на Україні.

Протижидівські заворушеня відбувають ся в ріжних місцевостях згаданих територій. В Коканді (в Туркестані) 300 Жидів убито, тисячі жидівських родин ограблено.

Кореспонденти доносять, що мордоване і рабунки мають місце у всіх місточках в Туркестані. Між жертвами находить ся також Герцфельд, міністер фінансів, який є також головою сіоністичного комітету.

З Глухова (чернигівська губернія) **доносять, що ціле жидівське населене в місті зметене з лиця землі.** Зорґанізовано комітети ратункові.

Хліборобство на Україні здезорґанізоване.

АМСТЕРДАМ, 7. цьвітня. — Спеціяльний кореспондент, висланий від часописи „Кельнер Цайтунг" на Україну, перестерігає в *першій серії своїх* артикулів читачів перед роблєнєм собі надій на великі транспорти збіжа з України для поліпшеня ситуації в Німеччині сейчас завтра або позавтра. Кореспондент пише:

„Край є цілковито здезорґанізований. Селяни мусять найперше назад призвичаїти ся до управи ріллі. А тимчасом панує в сім богатім краю нечуваний стан. *Мешканці Києва* і многих инших міст терплять великий голод з причини браку хліба".

250.000 збігців у східній Україні.

ЛОНДОН, 6. цьвітня. — **Поверх 250.000 збігців зі сторін, занятих німецькими війсками, шукає охорони здовж східних границь України.**

Російське правительство, як се доносить бездротна телєграма з пятниці, повідомила німецьке правительство, що від часу заключеня мира положене стало незносиме та що велике число збігців находить ся на границі смоленської, витебської і могилевскої губернії. Російське правительство заявило, що має намір отворити границі для тих збігців, аж доки їх доля не буде остаточно порішена.

Промова президента Вілсона.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

„СИЛА МУСИТЬ ПОРІШИТИ", ЗАЯВИВ ВІЛСОН,

БАЛТІМОР, МД., 6. цьвітня. — Президент Вілсон виголосив нині принагідно торжества великої позички свободи бесіду, даючи відповідь на останний наступ Німців на західнім фронті, на відновлену аґітацію в справі мира і на всякі предложеня покінчити війну, заки Німеччина обудить ся зі своїх мрій про пановане над цілим сьвітом.

Відповідь президента була:

„Сила, сила аж до крайности, сила без границь і обмежень, справедлива, побідна сила, яка має привернути в сьвіті справедливість і розтерти в порох всякі самолюбні зусиля до панованя над сьвітом".

Президент Вілсон промовляв в галі, в якій його свого часу поставили були перший раз кандидатом на президента Злучених Держав.

Промова президента звучить:

„ТОВАРИЩІ ГОРОЖАНИ!

„Отсе минає рік від хвилі, коли ми приймили визов Німеччини, щоби всюди бороти ся за наше право жити і бути вобідними і за сьвяті права свобідних людий. Нарід пробудив ся. Нема потреби його до сього взивати. Ми знаємо, що війна мусить коштувати: наші жертви до найкрайніших границь, житє найлучших мущин, а коли заходить потреба, все, що посідаємо. Позичка, в справі якої ми тут зійшли ся, хоч є також річию рішучо конечною, є одною лише дуже малою частиною сього, що ми є обовязані дати.

„Населене цілої держави є сьвідоме сеї конечности і є готове по можности як найбільше прийти з помочию, хоч воно мусить завести строгі обмеженя і щоденно поносити жертву, щоби зі скупих своїх доходів дати ще позичку. Нарід осуджує і глядить з погордою на тих, які могли би дати, але нічого не роблять, на тих, які домагають ся висшого проценту, на тих, які підписане позички вважають звичайною бізнесовою операцією. Тому я тут не прийшов на те, щоби говорити про позичку. Але я прийшов, щоби вам по можности живо представити, на що ся позичка є.

„Причини сеї великої війни, причини, задля яких дійшло до того, що прийшла конечність бороти ся, і питаня, яких розвязане зависить від висліду сеї війни, є тепер яснійше відкриті ніж коли небудь давнійше. Легко пізнати, яке значінє має позичка, бо ціли, за які ми боремо ся, тепер ясніше представляють ся ніж підчас якоїнебудь иньшої кризи в сім величезнім змаганю. Навіть чоловік, який дуже мало знає, може тепер ясно бачити, як стоїть в дійсности справа щодо справедливости і що є сею незнищимою справою, на яку він на повняк складає свій гріш. Люди в Америці можуть бути нині спокійнійші ніж колинебудь давнійше, що ся справа є їх справою, та що на случай її втрати місце і пісданнє їх власної великої держави в сьвіті будуть мусіли пропасти разом з нею.

„Взиваю вас, товариші горожани, на сьвідків, що я ніколи безпідставно підчас сього страшного бізнесу не осуджував цілий Німеччини. Супроти так поважних справ, які обіймають в собі долю людства цілого сьвіта, я встидав би ся говорити по дикому і уживати простих слів ненависти і пімсти. Ми мусимо судити так, як би ми надіяли ся, що нас судили би. Я старав ся пізнати ціли Німеччини у сій війні з уст її власних речників і поступати з тими людьми так свобідно, як би я бажав, щоби й зі мною обходили ся. Я предложив наші власні ідеали, наші власні ціли, не оглядаючи ся на сумнівні фрази, і візвав їх, щоби вони рівнож в такийсамий простий спосіб сказали, чого вони шукають.

„Ми з нашої сторони не предкладали жадної несправедливости, жадної заборчости. Ми є готові, коли прийде до остаточного обрахунку, поступити справедливо супроти німецького народу, як також справедливо поступити супроти німецької держави, нарівні з прочими. При остаточнім обрахунку не сьміють ся робити жадних границь між народами, коли сей обрахунок має бути справедливий. Зробити вище предложене ніж справедливе, рівномірне і безпристрасне, кождого часу, також супроти Німеччини, без огляду на те, якийнебудь і був би вислід війни, значило би зречи ся своєї власної справи і її збезчестити. Ми нічого не жадаємо такого, чого ми самі не були би раді дати.

„Маючи се на гадці, я старав ся довідатись від тих, які говорять в імени Німеччини, чи справедливість чи жажда пановання чи переведене своєї волі супроти других держав в сьвіті є тим, до чого стремлять провідники Німеччини. Вони відповіли. Їх відповідь була зовсім без обиняків. Вони запевняли, що їм не ходить о справедливість, але о жажду пановання і безоглядне переведене своєї волі.

„Се запевнене не прийшло від державних мужів Німеччини, але воно прийшло від військових провідників, які в дійсности над нею панують. Німецькі державні мужі хотіли мира і є готові розпочати переговори в справі услівий, скоро лише противна сторона заявила би готовість засісти з ними до конференційного стола. Теперішний канцлер Німеччини заявив, — уживаючи вправді неозначених і непевних виразів та зворотів, які дають ся часто перечити свому власному значіню, але з такою отвертостию, о скільки се він вважав за відповідне — що він думає, що мир повинен бути опертий на тих підставах, які ми були проголосили своїми власними при остаточнім полагодженю. В Берестю Литовськім цивільні делєґати виражали ся в подібний спосіб; вони висказували бажане заключити справедливий мир і признати народам, про долю котрих вони пересправляли, право вибрати собі довільно приналежність. Але по сій заяві слідували діла. Військові панові мужі, які ділали в імени Німеччини і відкрили її ціли й переведеню, проголосили зовсім відмінний вислід. Ми не можемо помиляти ся щодо того, що вони зробили — в Росії, у Фінляндії, на Україні і в Румунії. Дійсна проба їх справедливости і їх гри прийшла. З того можемо робити заключеня і на прове. В Росії заживають вони дешевого тріюмфу, яким жадна хоробра лицарська нація не може довго гордити ся. Великий нарід, який опинив ся в безсильности зі своєї власної вини, є поки що відданий на ласку. Їх красні заяви забуті. Ніде вони не позволяли панувати справедливости, але всюди накинули вони свою власть і все використали на свій власний хосен, на своє власне побільшене, а мешканців занятих провінцій запросили, щоби були вільними під їх пановансм!

„Чи ми не будемо оправдані, коли будемо припускати, що тесаме стало би ся на заході, коли би проти них не стояли армії, яких навіть їх безчисленні дивізії не можуть перемогти? І коли би вони, скоро лише відчували би, що їх наступ зістав остаточно здержаний, поставили корисні і справедливі услівя Бельгії, Франції і Італії, чи могли би вони взяти нам за зле мати переконане, що вони се лише тому так зробили, щоби забезпечити собі вільну руку в Росії і на сході?

„Без сумніву їх цілию є, щоби всі славянські народи, всі до свободи змагаючі ся народи балтійського півострова, всі краї, над якими Туреччина панувала, але ними не управляла, були підчинені їх волі і амбіції та щоби на сім пановаию збудувати державу, на якій би знова, як вони сього сподіють ся, можна би збудувати царство зисків і торговельного панованя, — царство, вороже обом Америкам як й Европі, яку вони думають собі підчинити, — царство, яке остаточно опанувало би Персію, Індію і народи далекого сходу. В такій програмі наші ідеали, ідеали справедливости, людскости і свободи, принцип свобідного самовизначеня народів, чого домагають ся нині цілий новочасний сьвіт, не можуть брати участи. Сі ідеали відкинено в користь ідеалів сили, в користь принципу, що сильнійший панує над слабшими, що торговля мусить слідувати за прапором, не оглядаючи ся на те, чи сі, до котрих ідеть ся з прапором, вас приймуть чи ні, що народи сьвіта мають бути підчинені під зверхність і протекторат тих, які мають силу до сього їх змусити.

„Тепер сю програму переводить ся в житє, і тому Америка і всі, які про се дбають і мають відвагу, мусять зоружити ся і приготовити ся до боротьби проти панованя над сьвітом, панованя, під яким права звичайного чоловіка, права жінок і всіх, котрі є слабі, ногами подоптані і уневажнені; тоді треба розпочати наново давну, віки триваючу боротьбу за свободу і права. Все те, за що Америка жила і терпіла, що вона взяла у свою опіку, щоби довести до сьвітлого здійсненя, і що виросло велике, впаде жертвою знищеня, а брами милосердя знова немилосерно будуть замкнені перед людством.

„Се є неприродне і неможливе, а прецінь чи тесаме не криєть ся в цілім поступованю і праці німецьких армій, кудинебудь вони наступають? Я не хочу, навіть в сю хвилю найбільшого заводу, остро і несправедливо осуджувати. Я лише говорю про те, чого німецьке оружє довершило з немилосерною жорстокостию в кождих красних околицях, які лише вони осягнули.

„Що-ж ми маємо робити? Я зі своєї сторони є все ще готовий, навіть тепер, говорити в справі слушного, справедливого і чесного мира, і то кождого часу, коли відповідне предложене буде зроблене, в справі мира, на підставі котрого і сильний і слабий були би однаково трактовані. Але коли я предложив такий мир, прийшло відповідь від німецьких військових провідників в Росії і сеї відповіди я не можу зле розуміти.

„Я приймаю сей визов. Я знаю, що й ви його приймете. Цілий сьвіт повинен знати, що ви його приймаєте. Він повинен найти свій вираз в цілковитім пожертвованю і відреченю себе; все, що любимо і все, що посідаємо, повинні ми жертвувати, щоби відкупити сьвіт і зробити його осідком свобідних людий, якими й ми є. Таке значінє має те, що ми маємо зробити. Нехай, мої горожани, все, що ми говоримо, все, що плянуємо і робимо, годить ся з тою відповідю, аж доки, маєстат і власть наших злучених сил не виповнить нашої гадки і не побє рішучо силу тих, які зневажають і обиджають те, що ми почитаємо і любимо.

„Німеччина ще раз сказала, що сила і лише сила має порішити, чи справедливість і мир в житю людства має панувати, чи право, як се розуміє Америка, чи пановане над другими, як се розуміє Німеччина, мають рішати долю людий. З нашої сторони може бути лише одна відповідь: Сила, сила аж до крайности, сила без границь і без обмежень, справедлива і побідна сила, яка має привернути в сьвіті справедливість і розтерти в порох всякі самолюбні зусиля до панованя над сьвітом".

НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ.

True translation filed with the Post master at Jersey City on April 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЗАВЗЯТІ БОЇ ПІД АМЄНОМ ТРИВАЮТЬ ДАЛЬШЕ.

ЛОНДОН, 7. цьвітня. — Англійський урядовий звіт звучить:

„Поменьші успішні операції довели нині рано на полудне від ріки Соми до поважних льокальних боїв. Неприятель переводив сильні напади, щоби відзискати давнійше втрачені становища, і потерпів тяжкі втрати. Число полонених Німців зросло на 140. Здобуто також кілька машинових крісів.

„Нині рано перевів неприятель два напади на боєвім фронті коло Бікой. Але в обох случаях війска неприятеля здержано і розігнано при помочи гарматного огню.

„На прочім фронті не зайшли жадні важнійші зміни".

НІМЦІ РОЗПОЧАЛИ НАСТУП НА ФРАНЦУСЬКІМ ФРОНТІ.

БЕРЛІН, 7. цьвітня. — Німецький урядовий рапорт звучить:

„На боєвім фронті коло Амєну після перестрілки гармат слідували сильні англійські і французькі напади над рікою Анкр і Авр. Масовий наступ Англійців ударемнено.

„Наші війска зробили нині рано наступ на французькі становища на полудне від ріки Оаз. Підчас коли одні війска взяли приступом передмісте Шоні, другі війска здобули становища Французів коло Аміні. Французи потерпіли тяжкі втрати. Число полонених виносить поверх 1.400.

(В урядовім звіті з 6. цьвітня Німці подають **число полонених в битві від 21. марта на 90.000, а число здобутих гармат на 1.300).**

Німці плянують новий великий наступ.

ЛОНДОН, 7. цьвітня. — Кореспондент бюра Райтера з головної кватири англійських війск у Франції телеґрафував в неділю, **що Німці готовлять ся до нового наступу на великі розміри.**

Боротьба на північ від ріки Соми, яка відбувала ся в протягу кількох останних днів, мала на цілі поправити німецькі становища і зробити їх більше відповідними до нового наступу.

Між Месніль і Бікой, говорить дальше кореспондент, становища Німців були некорисні для гармат на случай великого наступу. Тому і тут Німці старали ся поправити свої становища, щоби мати спромогу сконцентрувати всі сили в наступі на Амєн.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.

BOHDAN DUTKEWYCH, Managing editor.

NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.

ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всї оголошення поміщувані в „Свободї" редакція не відповідає.

З БІЖУЧОЇ ХВИЛЇ.

З большевицької трясавицї.

Дня 5. с. м. прийшла з теперішної столицї Московщини, Москви, дуже „цїкава" вістка: Большевицьке правительство „пошукує" чорноморської фльоти. Большевицький „морський комісар" Букашович оголосив таку оповістку:

„Саблїну, командирови фльоти, Севастополь. Телеграфуйте нам, де є чорноморська фльота; а особливо, що є з Одесою, Миколаєвом, Батумом і Трапезунтом? Ми не маємо тепер жадних вістий, в чиїх руках сї місцевости. — Букашович".

Се „пошукуванє" цїкаве з того огляду, що день перед тим большевики голосили, що; чорноморська фльота бомбардувала Одесу, яка тепер в руках „українських большевиків", але для справдженя, чи вони правду голосили, питають ся, де вона властиво є і що властиво дїєть ся з Одесою, Миколаєвом і т. д., розумієть ся, аби знати, чи вони вгадали у своїй депеші з попередного дня.

Але минуло вже кілька днїв, а з Одеси анї з Трапезунту нї вітру нї хвилї. Буйний вітер не заніс на північ до Москви вістий з Чорного моря. І тужать большевики, бо не знають, чи вгадали. Колиб не вгадали, то зараз подали би другу депешу і Нїмцї знали би, де є чорноморська фльота.

* * *

Большевицьке правительство телеграфує з Москви, що воно „не веде війни проти української народної републики, але в самій републицї є горожанська війна".

Зноваж друга большевицька депеша говорить таке:

„Совєт „народних комісарів" приняв специяльну делеґацію, яку вислало „українське" (московсько-польсько-жидівське)) большевицьке правительство. Ся специяльна делеґація прочитала до „комісарів" проклямацію, в якій сказано, що Україна є самостійною соціялїстичною републикою. „Комісарі" відповіли промовами, в яких зазначили, що вони признають Україну независимою републикою під правлїнєм уряду совєтів України" (себто — большевицьких совєтів московсько-польсько-жидівських!).

Отже де є большевицька льоґіка? „Комісари" нібито не ведуть війни проти України, а тільки там є домашна війна, — **але рівночасно признають правлїнє тих, котрі ведуть сю домашну війну,** отже тимсамим підпирають ту війну. А відки гармати і кулї беруть ті „українські" совєти, московсько-польсько-жидівського походженя? Певна річ, що від „комісарів", але „комісари" мимо того можуть собі зателеґрафувати, що „вони не ведуть війни проти української народної републики, але там є горожанська війна".

На село людий дурити! — панове „комісари", поки там ще вам будуть вірити.

* * *

Петро Петров (чи не потомок того Петрова, що зробив донос на Шевченка?), большевицький післанець, що їздив до Берлїна за підписом нїмецького правительства на мировім договорі Нїмеччини з Московщиною, по повороті до Москви став такий розумний як цар Петро, коли понад 200 лїт тому вернув ся був до тоїсамої Москви із західної Европи. Ріжниця тільки та, що цар Петро взяв ся був будувати Санкт-Петерсбурґ, який назвав „вікном до Европи", а Петро Петров хотів би вже тільки вибити вікно до України. І то в дуже простий спосіб. Каже він, що властиво України нема, бо нема української мови, а тільки одна „русская".

Але чи треба за тим було їздити аж до Берлїна на науку? Таж то кождий царський посіпака голосив! Та можливо, що і господин Петров є одним з тих царських посіпак, бо большевики окружились цїлою хмарою такої збиранини. Як таке у них розуминє про Україну, то не диво, що большевицька „українська" рада зложена з Москалїв, Поляків і Жидів.

Однак небаром та „українська" рада переконаєть ся дійсно, що для неї України нема і тодї вона може сьміло замешкати собі в Москві і назватись правдиво: „московсько-польсько-жидівська рада". У неї дійсно нема української мови тай нема для неї України.

* * *

Московсько-польсько-жидівська рада, котра називає себе „українською", від початку свого народженя є на мандрівцї. Повстала вона в Києві з втікачів із зїзду українських робітничих, військових і селянських рад. Там спершу та ґрупка втікачів хотїла проголосити себе „правительством України", але не мала сьмілости, тож дала дальше драла, аж до Харкова і там проголосила свою „власть" над Україною. Розумієть ся, що се принято сьміхом і нїхто навіть на неї не зважав.

Тодї вона „запросила" собі (на наказ з Петрограду) московські війска, які облягли з великими масами гармат столицю України і мандрівна „українська" рада „з волї народа" засїла в Києві на 2 тижнї.

По двох тижнях її знова викинено і вона перенесла ся знова до Харкова, а з Харкова до Катеринослава, а з Катеринослава до Таганрога, а з Таганрога до Ростова над Доном.

В Ростові над Доном повинна би вона скінчити вже свою карієру, бо там власне відповідний „плейс" на ту цїль. Там скінчив Гецев, там припечатав свою „місію" Дудикевич, а навіть Корнїлов, тож і мандрівна „українська" рада большевицька могла би там вже скінчити мандрівку і спочати.

Якої дороги шукають Поляки, аби загарбати цїлу Галичину для Польщі.

В австрійській делеґації у Віднї промовляв дня 26-го грудня 1917 р. дел. **Лев Білїньский** іменем „кола польського".

Він заявив ся за тим, аби Польща належала до Австрії. Иншого виходу — казав він — нема, хоч би длятого, що **„Поляки не могли би знести вилученя Галичини з Польщі, а одиноким способом для влученя Галичини до Польщі є через влученє Польщі до Австрії".**

На се відповів дел. **Микола Василько,** іменем Українцїв.

Він запротестував проти пляну, який подав Білїньский. Дел. Василько зазначив, що східна Галичина нїколи не може належати до Польщі, бо се край український. Такий плян — казав він — є дуже небезпечний.

Українські конї, польська кавалерія і большевики.

Польська ґазета „Пляцуфка", яку Поляки заложили в Минску, столицї Білоруси, доносить, що польська кавалерія дістала конї з України. Українцї мали їм післати ті конї на Білорусь, до Вітебска, де мали Поляки собі їх відібрати.

Отже приїхали там відділи польських жовнїрів і забрали конї та повезли зелїзничим поїздом. Але в дорозї, під Кринками, напали на них большевики і хотїли відібрати конї. Зачала ся завзята боротьба і були би большевики відібрали Полякам конї, але надійшли несподївано Українцї і визволили Поляків з біди. Потім вони спокійно повезли конї дальше.

Промова президента Вілсона.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

В суботу, дня 6-го с. м., промовляв президент Вудров Вілсон в Балтімор, Мд., перед зборами, в яких взяло участь 15.000 осіб.

Сї збори скликано для піднертя акції за продажню бондів третої „позички свободи" і тому запрошено президента Вілсона, щоби з тої нагоди сказав своє слово, яке промовило би не лише до балтиморських горожан, але до усіх жителїв Злучених Держав.

Коли президент вийшов на підвисшенє, збори привитали його бурею оплесків, яка тривала кілька мінут.

Президент на початку своєї промови зазначив, що промовляє в перші роковини принятя американською републикою визову нїмецького правительства; в перші роковини проголошеня американським парляментом, що Злучені Держави находять ся у станї війни з правительством нїмецької держави.

Дальше президент сказав, що він не прийшов взивати нарід Злучених Держав до позички, бо він знає, що нарід розуміє потребу і конечність сеї позички. Президент заявив, що задачею його промови є ясно представити, на яку власне цїль є ся позичка.

Президент Вілсон сказав, що Американцї є у війнї за своє право — жити і бути свобідними; **за сьвяті права вільних людий усюди.**

Дальше президент заявив, що Злучені Держави не хотять жадної кривди нїмецькому народови і хотять справедливо трактувати нїмецьку державу, таксамо як і всї другі. „При остаточнім рішеню — говорив він — не може бути жадної ріжницї між народами, коли суд має бути дійсно справедливий".

І лише такі цїли мало правительство Злучених Держав — продовжав президент — коли старалось пізнати цїли і пляни Нїмеччини. Про них говорив нїмецький канцлєр. Се, що треба було сказати просто і ясно, він завивав у ріжні фрази, але всетаки виглядало, що він заявляєть ся за тими засадами мира, за якими стоїть американський нарід. Однак се була полїтика **цивільного** правительства Нїмеччини, але показало ся, що воно безсильне супроти **нїмецького військового правлїня,** яке взяло верх над цивільним і яке хоче диктувати свою полїтику цїлому сьвітови. **Президент сказав, що се нїмецьке військове правлїнє показало, які воно має пляни в Росії, Фінляндії, на Українї і в Румунії.** Се була проба нїмецького правлїня; його справедливости до других народів.

Ся проба показала, що нїмецьке військове правлїнє хоче панувати над другими народами і хоче се панованє розтягнути як найдальше, не лише на славянські народи, але і на цїлу Азію, а на заходї — на сусїдуючі з Нїмеччиною народи.

Америка нїколи не згодить ся на таку полїтику, говорив президент. Америка хоче свободи всїм народам. Америка готова би і нинї приняти мир, але що-ж: коли президент предложив мир на підставі справедливости для усїх народів, власне тодї прийшла відповідь Нїмеччини з Росії, де вона наложила своє панованє на другі народи.

Такого мира Америка не прийме — кінчив президент — і вона готова посьвятити все, що має і що їй дороге, за право вільних народів рішати про свою долю.

* * *

Сю промову президента Вілсона приймуть щиро усї народи, котрі борють ся за свободу; за своє сьвяте право рішати самим про себе.

Ся війна, яка спричинила такі надлюдські жертви усїм народам, повинна їм в нагороду, в заплату за се дати — повну свободу.

Часи панованя одного народу над другим повинні вже скінчитись раз на все. Кождий нарід, хоч би й найменьший, повинен мати повне право рішати про свою долю без опіки другого. Кождий нарід повинен мати повне і неоспориме право рішати, чи хоче бути цїлком самостійний, чи хоче належати до звязку з другими народами і самий повинен собі свобідно вибрати, з котрими народами хоче творити звязок, і то звязок добровільний, який в кождім часї може розвязатись.

Крім того всї народи повинні утворити якийсь союз, який охоронив би слабші народи перед економічним визиском, а всї народи перед війною.

За такі високі цїли варта і не пожалїти жертв, хоч би й найбільших.

Америка — се перша держава, яка воює за ті великі сьвяті ідеали і длятого успіх в сїм напрямі буде передівсїм її найпершою заслугою.

Американський нарід усе боров ся передівсїм за ідеали волї і справедливости і все осягав побіди. Тепер сей свобідний нарід може дасть початок для осягненя волї і справедливости для цїлого сьвіта, для усїх народів.

ЩО ДОБРЕ, те само хвалить ся. Тому „Свобода" ніяк не може хвалити сама себе, бо дехто сейчас подумав би: „Хвали мене роте, бо тя роздеру". Але найлїпше сьвідоцтво „Свободї" дають її читачі. Хто раз почав передплачувати свою ґазету, той вже її не кидає.

Про монетну українську одиницю.

(Стаття з київської „Народньої Волї", з 13. січня 1918).

Ухвалюючи випуск українських гроший для першого початку в „карбованцях", рівних російським рублям, з огляду на призвичаєнє людности, Центральна Рада, заразом приймаючи подїл українського карбованця на 200 шагів, тимсамим в принципі вже приняла перехід до меньшої монетної одиницї — півкарбованця, зложеного зі ста шагів, відповідно до того, як звичайно дїлять ся нові монетні одиницї — на сто частий. Справдї, російський рубель був занадто великою одиницею, і мова про потребу його заміни меньшою підіймала ся нераз в давнїйших роках, тільки не дійшла свого здійсненя. І коли ми хочемо, щоби наш карбованець не злетів сам собою до якоїсь меньшої одиницї, то між иншим і сю операцію варто зробити тепер же. Се те-ж, що кільканадцять лїт тому зробило з своєю монетною системою австрійське правительство, принявши замісць давнїйшого ґульдена за одиницю півґульден, названий „короною" і роздїлений на сто нових частий, названих гелєрами, або по українськи сотиками.

Як же назвати нашу нову українську одиницю? У нас була тільки одна наша власна, історична державна монетна система — се рахунок на **„гривни",** і я думаю, що творячи свою власну монетну систему під теперішну хвилю, найбільше натуральним буде вернути ся до сеї старої назви, приложивши її до нової монетної одиницї — півкарбованця.

Коли комунебудь се здаєть ся ненаручним — з огляду на російський „гривенник", то я не вважав би се арґументом. Богато наших старих державних термінів, попавши в московський обиход, вернулись потім на Україну в зміненім значіню, але я не вважав би се за причину, щоб їх відкидати і не вживати у себе чи в їх історичнім чи в дещо зміненім значіню. А наша стара гривня за свою тисячилїтну історію перебула вже такі зміни, що для неї нїчого не значить, коли ми, привертаючи її до старої почесної ролї — монетної одиницї, назвемо нею срібного півкарбованця.

З початку гривнею, чи гривною звав ся фунт срібла: се була мінова одиниця. Коли вона в сїм значіню мінової одиницї утвердилась, так що набрала значіня одиницї монетної, почала її вага зменьшуватись: „гривна срібла" важила вже тільки пів фунта, далї чверть фунта; металїчна вартість ставала все більше конвенціональною, условною; явились такі терміни, навіть неясні нам щодо своєї реальної вартости, як „гривна кун", „гривна нових кун" — курс гривни падав все більше. Війшовши в систему рубльову, „гривенник" став частиною рубля, що початково був частиною (половиною) гривни, і нарешті дійшов до такого упадку, що „гривня" значила три копійки сріблом. Отже ми пропонуємо тепер її з такого гіркого пониженя освободити, піднести її вартість до півкарбованця сріблом, що відповідалоб приблизно англійському шілїнґови й нїмецькій марцї, що до річи й історично відповідає нашій старій гривнї, теж значившій колись пів фунта срібла (як одиницю ваг обміну) й знову зробити гривню одиницею нашої нової монетної системи.

На мою гадку се булоб найзручнїйше, як би наш український уряд міг випустити гривню в видї срібної монети, рівної сто шагам, і потім (чи разом з тим) став випускати кредитові білети в 5, 10, 20, 100, 1.000 гривень, а також дрібну розмінну металїчну монету в півгривню, 20, 10, 5 шагів, ну і розумієть ся також один шаг, хоч він очевидно нїякого значіня в торгу мати не може. Для мене, з погляду оживленя старих традицій, мало би певну вартість відновленє старого рахунку „на срібло". („Дав би тисячу срібла", себто тисячу гривень — сей рахунок наших старовинних часів живе і тепер в Галичинї, тільки що „срібло" означає ґульден).*) А зі становища чисто реального поява металїчної монети в гривнях (окрім срібної гривнї може й золотого десяти- і двайцятигривенника, приблизно рівного англійському фунтови) послужилаб вихідною точкою для уставленя курсу наших гроший. Розумієть ся, сей курс може бути уставлений і підтриманий й иншими способами, незалежно від випуску металїчних гроший, але певне психольоґічне значінє він би теж мав.

М. Грушевський.

*) Сим, розумієть ся, не рішаєть ся, яка буде наша валюта, срібна чи золота.

В Росії:

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Проєкт конституції російської републики виготовлений.

МОСКВА, 7. цьвітня. — Центральний Екзекутивний Комітет російського савета роб. і салд. депутатів предложив проєкт конституції для Росії яко **соціялїстичної федеративної републики.**

На дальшім засїданю комітету премієр Ленїн виголосить промову, поясняючи предложенє що до нової державної власти.

Заповідають недалекий упадок большевицького правительства.

ВАШИНҐТОН, 7. цьвітня. — Тутешні російські дипльомати заповідають цїлковиту невдачу большевиків щодо зорґанізованя армії всилї 1,500.000 людий, заявляючи, що вони сумнївають ся взагалї в щирість большевицького правительства супроти пороблених обітниць!

Один з визначних російських дипльоматів сказав:

„Большевицтво є хоробою. Воно мусить перейти свої стадії. Від нього не можна надїяти ся нїякої творчости. Місяцї большевицької контролї в державі дали доказ, що большевики не є спосібні до иншого дїла, як лише до нищеня.

„Вісти, одержані недавно з Росії, вказують, що большевики залицяли ся до инших партій, але їх предложеня зістали відкинені. Вони не є всилї анї поширити своєї сили анї продовжити свого режіму при співдїланю з якоюсь другою партією або фракцією, бо большевицтво є страшна хороба, якої не сьміється ся дотикати, але яка сама уступить.

„Недавні заяви Льва Троцького, як здаєть ся, вказували, що є вигляд на утворенє коаліційного кабінету. Але се є річию неможливою. Кожда партія сказала в сїй справі своє остаточне слово і всї вони заявили ся проти того. Соціялїсти є навіть більше ворожо настроєні супроти большевиків ніж середні або висші кляси.

„Від кількох місяців російські народні маси були затуманені ходом подій. Вони вірили в обітниці большевиків, довіряли їм і зі всїм їм звірювали ся. Тепер починають здавати собі справу зі страшної помилки і треба надїяти ся, що небавом буде того рода ситуація, яка доведе до поваленя большевицького правительства.

„Нинї годї предвидїти, в який спосіб ся переміна наступить, однак треба припускати, що вона наступить таксамо нагло, як нагло большевики прийшли до власти. В Росії люди ведуть працю в цїли зробленя перевороту і коли прийде відповідна на се хвиля, цїлий нарід злучить ся з ними".

Правительство большевиків не має вістий про чорноморську фльоту.

ЛОНДОН, 5. цьвітня. — **Большевицьке правительство робить стараня довідати ся про місце побуту чорноморської фльоти,** як се доносить бездротна телеґрама, надана в четвер в Петроградї.

Телеґрама, підписана комісарем для маринарки, Букашовичом, звучить:

„Саблїн, командант фльоти, Севастополь: Подайте нам телеґрафічно місце побуту чорноморської фльоти, а також, як маєть ся справа щодо Одеси, Николаєва, Батум і Трепізонда. Ми не маємо в останнім часї вістий, в чиїх руках властиво сї міста находять ся".

Телеґрама зі середи з Петрограду до „Дейли Нюс" доносить, **що нїмецькі кораблї прибули до Одеси.**

Моряки затопили три кораблї балтійської фльоти.

ПЕТРОГРАД, 4. цьвітня. — Два воєнні кораблї нїмецькі і кілька торпедовців висадили війска на побережу Фінляндії, які займили місто Екнес, на полудневий захід від Гельзінґфорсу.

Російські кораблї, між тими чотири підводні лодки, не були всилї перешкодити Нїмцям у висаджуваню війск в пристани Ганґо. **Російські моряки затопили три кораблї в пристани, щоби вони не попали ся в руки Нїмців.**

Командант балтійської фльоти вислав протест до нїмецького команданта, представляючи, що вїзд нїмецьких воєнних кораблів до пристани є нарушенєм мирового договору, в якім запоручено безпеку російської фльоти. Прибутє нїмецької фльоти до побережа Фінляндії загрожує безпецї російської фльоти в Гельзінґфорсї, яка з причини браку кораблів до ломаня леду, не може відїхати до Кронштаду. Російська фльота в Гельзінґфорсї складаєть ся з двох кружляків, дивізії торпедовців і з підводних лодок.

Перший відділ революційної армії проголошений бандитами.

МОСКВА, 7. цьвітня. — Правительство большевиків видало проклямацію, в якій проголосило перший відділ революційних війск в Орлї бандитами та видало зарядженя, щоби їх за їх нечесні вчинки яко зрадників революції увязнити.

Колишні князї і княжні мусять працювати.

МОСКВА, 4. цьвітня. — Для членів бувшої російської царської родини, які жиють на Кримі, видано зарядженя, які обмежують свободу їх рухів. Між иншим заборонено їм відвідувати себе взаїмно. Всї вони, навіть колишні княжні, мусять нинї працювати в городї під наглядом зоружених вартівників.

Всїм членам царської родини, які жили в Петроградї, приказано виїхати до Перми або Вологди. Як доносить „Раннєє Утро", місцевий савет у Вологдї ухвалив протест проти засланя їх до сьої місцевости.

Нїмецькі банки хочуть удїлити Росії позичку в сумі міліярда рублів.

ЛОНДОН, 4. цьвітня. — Телеґрама з Петрограду доносить, що нїмецькі банки зробили Росії предложенє, заявляючи готовість удїлити їй позичку в сумі 1.000,000.000 рублів під услівєм, що вона буде забезпечена доходами північної і сибірської зелїзницї.

Большевицький фінський савет утїкає до Віборґу.

ПЕТРОГРАД, 7. цьвітня. — **Російські воєнні кораблї, які находили ся в гельзінґфорській пристани, відплили до Кронштаду.**

Фінський савет переніс ся з Гельзінґфорсу до Віборґу.

Нїмецькі війска, які висїли були на островах Алянд, перейшли по ледї через пролив до Фінляндії коло пристани Або.

На Сибіри.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Японські війска на Сибіри.

МОСКВА, 6. цьвітня. — **Анґлїйські і японські війска висїли вчера у Владивостоцї.**

Російське правительство взиває до опору.

ЛОНДОН, 7. цьвітня. — Півурядова вістка з Москви доносить:

„З причини висадженя японських війск у Владивостоцї рада народних комісарів поробила відповідні полїтичні кроки і рівночасно видала зарядженя всїм саветам на Сибіри, **щоби ставили оружний опір наступови неприятеля на російську територію".**

Богато польських леґіонів розвязано.

ЛОНДОН, 7. цьвітня. — Богато польських леґіонів розвязали нїмецькі військові власти з причини масової зради серед польських жовнїрів, як се доносять вісти, які надійшли з Польщі до Копенгаґен.

Польських жовнїрів, говорить телеґрама, інтерновано в полудневій Угорщині.

В кождій українській хаті повинна знаходитись часопись „Свобода".

Перед большевицькими авантурами в Києві.

Знищили всякі історичні памятки. Проливали кров братів своїх. Стріляли в невинних, били, знущались і катували полонених. Гвалтували жінок. Арештували й били дітий. Держать у тюрмах людий, в нічим невинних. Зломали волю слова. Розікрали народне добро. Дали волю злодіям і розбишакам.

Се в столицях Росії. В нашій українській столиці зробили мирне місто, предковічну красу і гордість України, старий і славний Київ зробили ареною дикого боєвища. А що гірше всього — що можуть знов заревти гармати по улицях Києва, і що тоді буде з серцем України — страшно подумати. Вони й тепер поводять ся як господарі й завойовники-переможці: де хочуть, трусять; кого хочуть, арештують; мають своє військо, свою гарматну погрозу, свій табор. Поводять ся так, нібн иншої власти в Києві ніякої нема. Вони утворили паралельні признаним органам свої власти. Покищо не сварять ся з ними, але й не мирять ся; не повстають проти української власти, але нахвалюють ся се зробити. Вони нарешті висловились проти висшого органу власти на Україні, проти Центральної Ради — значить що недалеко той день, коли вони проти неї виступлять збройно й оружно; коли не розбиратимуть, де церква, де музей, де мешкальний будинок, а де вороже їм військо. Але якраз свого допустити не можна.

Будемо говорити просто. Припустім, що памятки старовини робучому людови непотрібні: раз вони не хліб, не тепло, не одежа, не сьвітло, не паливо, то малокультурна маса їх не цінить і від їх руйнації не буде умлівати. Але твердо треба памятати, що теперішний мешкальний будинок на шість поверхів, державного типу, — є теж річ універзального значіня, обовязкового для всіх, навіть для большевиків. Їх доктрина вимагає, щоб уся власть і матеріяльна культура перейшла до рук пролетарських мас. Те, що вони називають розвитком продукційних сил, вони не відкидають з числа благ пролетаріяту, і їх майбутна соціяльна революція має зруйнувати систему користуваня здобутками культури, але всі наслідки, всі здобутки, всі плоди матеріяльної культури по теорії мають перейти ціленькими до рук пролетаріяту. Отже будинок, фабрика, завод, майстерня — все те потрібне і большевикам. І коли вони зважають ся се все руйнувати, то значить — або вони не маркісти, або марксізм — се не вони. Простійше: бахкати з гармат у культурнім місті може безумець або розбишака, якому нiщо, в тім числі й інтереси пролетаріяту, не дороге.

На жаль, у Києві був один момент, коло навіть деякі наші органи преси вдарили в большевицький дзвін, завели братанє з ними. Сей дурман уже минув. Але ще й доси серед українських вояків є подекуди спільники большевиків. Звичайно, нічого неприродного нема в тім, що є українські большевики, чи як слід називати їх по европейськи — максималісти. Але нашим максималістам не місце в рядах російських большевиків, бо окрім соціяльної спільности більше нiщо їх не єднає. Україна має свої державні завданя, на Україні є своя державна власть, з якою, з максималістського погляду, справа стоїть зовсім гаразд. Адже тверезий розум каже: коли з російського уряду розбіглись усі большевики, а лишилось тільки два — Троцький і Ленін, то український уряд, Генеральний Секретаріят, працює в повнім складі, маючи двох своїх большевиків — М. Порша і М. Ткаченка. Деж тоді становище красше навіть з погляду большевиків? Чогож більше? — Маємо свій однорядний уряд, в якім забезпечене певне місце і нашим максималістам. Значить, в рядах російських большевиків можуть тепер лишати ся тільки дезертери українства. Не бою ся висувати тут національний момент, бо він реальний і для біжучої політичної хвилі в нашім краю має величезне значіне. Підчеркуємо сей момент з тим більшою силою, що на сій позиції стоїть майже все українське громадянство, в тім числі й українські соціял-демократи, які недавно подекуди висували принцип соціяльної спільности з большевиками, але тепер стали на національну позицію. Добре се чи ні з партійного боку — нам байдуже, але се факт, який ослаблює большевиків, а зате скріпляє національну солідарність всіх демократичних українських організацій. Тому маємо право сказати всім тим Українцям, що доси накладають з большевиками.

Хто з ними, той проти нас: проти Центральної Ради, проти всіх зорганізованих українських демократичних громадян, проти добра самої України.

А. Яринович.

Подрібний виказ жертв з „Українського Дня".

(Дальше).

CLEVELAND, O.

(Подрібного спису не надіслано). — Зібрано $1754.93

ST. LOUIS, MO.

З ПУШОК: Михайло Петровський 41.80, п-ні Сомерс 25.56, Стефан Макара 22.61, Тимко Шеремета 21.31, Василь Санстун 16.04, Анна Береза 13.56, Микола Борисевич 12.36, Микола Павлюх 10.76, Катерина Осарчук 9.88, Іван Онуфрей 8.28, Петро Ярема 8.10, Дионизій Лукаш 7.38, Анна Шевела 7.32, Йосиф Кушляк 5.99, Анна Шевела 5.90, п-ні М. Кафман 5.36, Катерина Чичула 5.30, Анна Кушляк 4.84, Дмитро Микетяк 4.09, п-ні С. Кафман 3.85, Василь Дякун 3.75, Василь Лисяк 3.63, Антін Лішинський 3.00, Іван Ружицький 2.95, Михайло Петровський 2.80, Володимир Пилипчук 2.30, Ева Пірусь 2.08, Анна Дутко 2.12, Микола Осарчук 1.89, Михайло Бартош 1.57, Петро Комар 1.20, Василь Фрайт 95 ц., Стефан Савицький 90 ц., Марія Кішак 64 ц., Василь Насташин 56 ц., Іван Тиндик 56 ц., Катерина Міштурак 52 ц., Марія Верещак 50 ц., Іван Міштурак 37 ц., Андрій Хромога 17 ц., Василь Лисяк 15 ц., Олекса Кучинський 4.01. З ЛИСТ: о. Йосиф Дженджера 822.00, Мих. Петровський 171.25, Михайло Степів 54.35, Стефан Савицький 20.20, Йорро Сомерс 20.00, Стефан Макар 20.00, Тимко Шеремета 14.10, Анна Кушляк 13.75, Михайло Коваль 12.15, Петро Ярема 12.00, Микола Борисевич 11.25, Дмитро Микетяк 9.50, Микола Ружицький 9.30, Катерина Осарчук 8.60, Данило Щербатий 8.50, Олекса Кучинський 6.85, Стефан Репчак 6.25, Михайло Петровський 6.00, Тимко Шеремета 5.20, Дмитро Микетяк 5.10, Олекса Репета 3.40, Юліян Микуляк 1.00, Микола Мельник 50 ц. — Разом $1527.16

JERSEY CITY, N. J.

З ПУШОК: Петрунеля Шевчинська 71.80, Марія Кирчів 68.86, Каролина Шевчинська 58.87, о. Улицький 55.96, Антоніна Мандрик 52.74, Юлияна Трубкевич 52.34, Петрунеля Білобрам 32.33, Дмитро Пилевич 28.11, Юстина Пацала 24.30, Константин Кирчів 24.00, Емілія Уторчак 22.34, Ольга Кирчів 22.00, Андрій Савка 22.00, Текля Гаврилів 19.95, Евдокія Курило 19.28, Анастазія Кудлик 18.81, Петро Шалинський 16.28, Марія Чепак 14.61, Катерина Гладка 14.33, Юстина Литвинюк 14.21, Іван Цельо 13.97, Марія Медвідь 13.06, Антоніна Кирпів 13.00, Ева Кучер 12.92, Юлія Липка 12.63, Анна Микитишин 12.52, Марія Мищук 12.35, Т. Пистун 11.75, Катерина Дуда 11.42, Гринько Рибайло 11.33, Левко Думк 11.30, Пелагія Пац 11.29, Анна Трубкевич 11.28, Антін Онисяк 11.10, Марія Когут 10.83, Анна Кирпів 10.40, М. Хоптій 9.77, Роман Вулик 9.71, Сень Мартель 9.67, Парася Бакоська 9.19, Марія Павчак 9.10, Емілія Гурман 8.94, Дмитро Димитришин 8.93, Текля Мельниченко 8.51, Анна Дудишак 8.46, Йосиф Садницький 8.41, Гр. Рейнгарт 8.34, Катерина Кость 8.27, Анна Наконечна 8.18, Антонія Юркін 8.12, А. Левун 8.05, Катерина Сута 7.97, Андрій Фоца 7.94, Станислав Ямпольський 7.56, Юрій Гук 7.42, Сень Мисак 7.36, Анастазія Шостакевич 7.32, Варвара Зазула 7.27, Теодозій Юськів 7.19, Анна Матвіяс 7.00, М. Цаповський 6.98, Анна Дмитрів 6.97, Андрій Лесий 6.94, Микола Бараник 6.83, Григорій Розмаїтий 6.75, Михайло Самуїл 6.65, Марія Ривакович 6.61, Ольга Приймак 6.56, Павло Грабар 6.55, А. Собидло 6.50, Анна Бурдига 6.48, Катерина Микетка 6.36, Наталія Дмитрів 6.21, А. Мацик 5.94, Параня Бабій 5.93, Гр. Ґотра 5.88, Вас. Граховський 5.82, Іван Жарський 5.55, Тарас Хвалих 5.54, Михайло Турчинський 5.53, Стефан Мушинський 5.47, Михайло Касопецький 5.45, Евстахій Сойка 5.30, Сидор Васидюк 5.29, Захарко Чечесний 5.18, Михайло Келичава 5.00, Василь Гіль 5.00, Марія Демкович 4.90, Афтанас Желізний 4.62, Семен Безушко 4.60, Теодор Кость 4.46, Катерина Лазарко 4.42, Андрій Рубинович 4.34, Олекса Кухар 4.30, Мартин Чорний 4.17, Анастазія Стеблицька 4.10, Катерина Гивько 4.03, Михайло Корецький 4.00, Матрона Ференц 3.95, Е. Дяків 3.92, Емілія Іроць 3.87, Стефан Кривий 3.81, Андрій Мельник 3.68, Теодозка Стащик 3.66, Стефан Костів 3.64, Стефан Гладкий 3.63, Олена Чомко 3.60, Сильвестер Волошин 3.57, Олена Кирчів 3.53, Петро Костів 3.50, Йосиф Онуфрів 3.25, Тома Гудима 3.24, Василь Мищук 3.23, Стефан Милянович 3.22, Александер Денега 3.17, Марія Макар 3.10, Стах Микетка 3.09, Варвара Пинон 3.07, Юрко Мищук 3.03, Емілія Чомко 3.01, Максим Осташевський 3.00, Стефан Землянський 2.98, Андрій Пасдавський 2.96, Анна Малецька 2.92, Марія Ясковська 2.91, Данило Бурдига 2.87, Іван Женич 2.77, Анна Костів 2.63, Емілія Сакюк 2.59, Павло Гаврилів 2.50, Ілько Вирста 2.48, Панько Вальчук 2.47, М. Качмар 2.47, Анна Довгопола 2.46, Бася Зебеняк 2.42, Григорій Вальчук 2.39, Іван Шмит 2.38, Михайло Снадик 2.37, Василь Федорик 2.29, В. Ценко 2.28, Іван Кесвич 2.25, Іван Жулинський 2.24, Дорка Сарайда 2.21, Олекса Бараник 2.14, Теодозія Маріянка 2.14, Микола Наконечний 2.06, Віра Стеткевич 2.02, Ольга Савка 2.00, Михаліна Тесаровська 1.75, Олекса Паращук 1.95, Андрій Шостак 1.92, Стан. Моняччин 1.89, Григ. Дольний 1.84, Анна Хвалик 1.75, Григорій Процак 1.66, Юлія Руткович 1.65, Стефанія Войтович 1.65, Василь Кугиль 1.64, Антоніна Жарська 1.49, Василь Турчинський 1.46, Даниїл Шустакевич 1.46, Павло Мелена 1.45, Теодор Мельничук 1.40, Ігнатій Маравський 1.40, Лука Стахурський 1.36, Т. Безушко 1.29, Теодор Гарасимчук 1.27, Андрій Возьняк 1.27, Юліян Тесаровський 1.25, Іван Сосульський 1.20, Теодозій Папала 1.16, Ева Опалинська 1.15, Андрій Кругляк 1.15, Стефан Равлінко 1.12, Теод. Тірняк 1.12, Петро Кузенко 1.07, Марія Жарська 1.07, Антін Тимчишин 1.05, Марія Шостакевич 1.05, Марія Осьмиловська 1.05, Тимко Кушнір 1.05, Олекса Когут 1.05, Іван Леша 1.04, Катерина Іваник 1.01, Василь Хвалик 1.01, Андрій Шостак 1.00, Мільона Кухра 1.00, Маріян Обуховський 1.00, Ю. Довгополий 1.00, В. Огоновський 1.00, Єфрем Чечесний 99 ц., Микола Лазорко 96 ц., Петро Урбан 95 ц., Лука Онуфрів 91 ц., Андр. Мудрик 90 ц., Марія Чайка 85 ц., Василь Олексин 80 ц., Анна Землянська 80 ц., Іван Марусин 77 ц., Марія Станько 73 ц., Юрко Равлінко 66 ц., Д. Мандра 65 ц., Гр. Кулинич 62 ц., Яцко Кулинич 60 ц., Олена Панас 56 ц., Надя Стеткевич 56 ц., Анна Павлик 55 ц., Зінька Войтович 50 ц., Микола Томочко 50 ц., Василь Сенишин 47 ц., Андрій Сайчук 41 ц., Марія Масляк 39 ц., Павло Павлик 37 ц., Петро Ґотра 37 ц., Іван Микула 34 ц., Іван Довгополий 31 ц., Іван Гурман 30 ц., Іван Костишин 30 ц., Петро Стеблецький 25 ц., Олекса Лис 13 ц., Логин 5 ц., Зофія Моняччин 3 ц., Андрій Ференц 2 ц., Теодор Моняччин 1 ц. На руки о. Улицького зложили: Андрій Буньо зібрав на весілю у І. Подільчика 4.16, Юлія Баральська 2.00, Петро Козелька 1.50, Андрій Прокоп зібрав на весілю у Дахновича 1.20, Андрій Прокоп 1.00, Домінка Яцишин 1.00, Анна Вовк 50 ц. — Разом $1519.71

(Дальше буде).

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".

КОЛИ КОМУ ТЯЖКО намовити несьвідомого Українця до читаня своєї газети, то се не повинно знеохочувати чесних Українців від дальшої агітації. А от редактори не знеохочують ся писати, хоч часто за їх працю їх ще й лають. Спільна праця всіх людий доброї волі мусить колись увінчати ся успіхом. Тому намовляйте кождого до передплати на „Свободу".

Читайте українські книжки і газети, бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

ДОПИСИ.

З BROOKLYN, N. Y.
Театральне представлене.

Заходом тутешного найпопулярнійшого товариства „Просьвіта" відбуло ся в суботу, 9. марця б. р., в Сеселія Гол театральне представлене. Була виставлена безсмертна комедіо-опера „Наталка Полтавка", в якій взяли участь найздібнійші сили з українського театру, який недавно тут заснував ся при товаристві „Просьвіта".

Не годен я описати те враженє, яке я поніс домів із так дорогого мені вечера!

На найбільшу похвалу за свою артистичну гру заслугують: п. Е. Жуковський, котрий грав ролю виборного; панна Н. Рубінівна, яка грала за Наталку; п. А. Поліщук, гравший возного; панна Н. Романів в ролі старої Горпини і пан Г. Шевчук в ролі Петра.

Також найщирійша подяка складаеть ся для української публики, яка зрозуміла як слідсвій обовязок і прийшла численно на означений час, аби наслухати ся української пісневої і-горазом! Гаразд!

Присутний.

З PITTSBURGH, PA.
„Дай серцю волю, заведе в неволю".

Була вже майже у щерть наповнена обширна саля, як перепущено мене через входові двері. „От, слава Богу, що не запізно" — кажу собі, сідаючи на призначенім місци. Обтер чоло та почав приглядати ся краєвидови розмальованому на куртині, та кобзареви, який сумуючи виграє над Дніпром.

Яке се представлене? — бо й не вспів запамятати точно ... питаю сусіда.

„Дай серцю волю, заведе в неволю" — різким, притишеним голосом вирецитував сусід наголовок штуки. Дійсно се гарне!

В аматорських кружках тяжко випровадити на сцену сю штуку, бо — мовлять — „затяжка." Воно й нібн правда, що се річ тяжка, та коли ходить о щось гарне, а тимбільше не штучне, чуже, а своє рідне, то чомуж не доложити старань і не налюбувати ся так гарним, величним, живим образом „покинутого заморського житя?"

Оплески на сали. Куртина не підносить ся, а означений час вже минув. Се-ж звичайно в нас...

Вкінци озвав ся дзвінок. На сцені показала ся убога хата, покрита соломяною стріхою. Миле враженє. Представлене розпочало ся. Не буду розводити ся широко, бож на сцену виступало поверх 35 осіб, то зосібна про кождого говорити тут годі. Належить дещо згадати про амоторів в головних ролях, а вистарчить сказати, що такі, як панна М. Бакайза, О. Руснак, Р. Петришин, А. Гой, Р. Гнатик; з мущин: п. Н. Подола, А. Стасюк, М. Музика, А. Данилів і М. Доман — з них усіх можна сьміло на будуче утворити групу театральну і заступити місце веяких російських жидків, які безсердечно рабують нас, виставляють нашу штуку на насьмішки чужинцям, а нас окрадають з літератури та із запрацьованого гроша.

Висше вичислені особи віддали свої ролі так гарно, а особливо п. Н. Подола, Стасюк та Музика, що критика в їх ролях не має місця. Инші особи, групи співів та танців випали дуже гарно, тільки до співу є трохи заслабі сили. Кодиб так в супроводі якої музики, то було би випало о много лекше. Словом сказати, представлене відбулось дуже гарно, а оповідають, що з таким числом публики і з таким чаром в Пітсбургу представленя ще не відбувались. Аматори виступили на сцену перший раз під проводом учителя п. І. Хоми.

По представленю я стрінув ся вперше з п. Хомою. Се молода, симпатична людина. Своїм тактом, лагідною вдачею та визначними педагогічними спосібностями він зеднав собі велику симпатію в пітсбурській околиці. Дуже похвальне діло, що п. Хома зі шкільної дітвори заложив смичкову музику. Хто бачив і чув філядельфійські сироти, тому не треба пореконань давати.

Як о много висше стоялиб ми, маючи більше подібних шкіл, в яких плекати могли би галузь сьвітової штуки. Вписаних є тут і кілька старших дівчат — разом щось біля сімнайцять. Перші вправи, в гарнім поступі. Рівночасно органзує ся маршова музика, але нам з сим тяжша справа, бо мають ся до діла „з дорослями" людьми. Коли добра воля і охота, то діла красні будуть.

П. Б—кий.

З CLEVELAND, O.
Дещо про наших большевиків.

Коли пишу тут пару слів, то маю на увазі подати загалови дещо про наших архибольшевиків — яке безголове запанувало між ними.

Хто слідить за рухами наших „інтернаціоналів", той мав змогу переконати ся, яка зміна зайшла між величими, котрі думали, і ще думають, що лиш вони народні сьвітила і мають право робити те, чого тільки їм захочеть ся, а хто би відважив ся сказати їм правду в очи, того вони визивають, мовляв, що то австрійсько-польскі комісарі, або буржуазійні агенти і т. д.

Тут ніхто не звертав би на них уваги, коли би вони не величали ся своїми махінаціями і не покладали себе за великих сьвітил. Та що-ж, коли тут большевики захорували на манію величности. Їх намірені пляни здаєть ся їм не поведуть ся, бо не можуть прийти до згоди між собою, а властиво розходить ся їм о зібрані вже гроші — хто має заволодіти ними...

Я опираю ся на факті, а іменно, що колишний большевик критикує своїх товаришів за поломане якихсь-там умов і тайних договорів. В 28-мім числі „Народної Волі" є поміщена допись п. Миколи Репена під заголовком „Клівлендські архи-большевики і їх діяльність". Автор сеї дописи змалював цілий попередний рух проголосив всі тайні договори одним словом: все те, що мало служити до поборювання їх противників, котрі є проти їх махінацій.

Тут видно з дописи п. М. Репена, що „се не повело ся, а причини тої, що його товариші збойкотували разом з ним уложені параграфи і поступають проти волі свого вождя.

П. М. Репен мав би рацію і дечім, але тут треба замітити що його минувшина не годить ся з його дописию. Щоби публика ліпше приглянула ся його минувшині, нехай послужить факт, котрий низше наводжу.

Дня 30. вересня 1917 р. відбуло ся в нашій місцевости віче, на котрім мали обговорювати ся сучасні народно-політичні справи українського народу як в старім краю так і в Америці. П. М. Репен у спілці з т. С. Гладким і з 3-тим віддлом „інтернаціональної партії зробили те, що стає проти самого властителя пляну.

Тут пригадайте собі, п. Репен, свого тодішного прихильника тов. Ткачука, котрий на висше згаданім вічу злаяв всіх і вся, почавши від Українського Ради, Укр. Нар. Союза і його уряду та органу „Свободи", а скінчивши на загально-українській буржуазії.

Чи п. Репен пригадує собі слова Ткачука, котрий взивав публику до збирання жертв, які мали би служити якої зброї проти української буржуазії?

Тут певно п. Репен скаже, що се неправда. Питане, чому п. Репен тоді не запротестував проти виразу тов. Ткачука, а вповні годив ся на пропозицію свого товариша. Чи тому, що ще фонду не було? Чи може тому, що протестували „Свободяни", котрих п. Репен має за найбільших ворогів своїх?

На се відповідь дуже ясна: п. Репен думав, що се добра нагода для него; думав, що запанує над своїми товаришами-большевиками, а опісля готова справа і проста дорога до „Свободян", а найбільше до „Соколиків". Думав побідити, а тоді газда на цілу губу!...

На жаль, склало ся противно: п. Репен, як се сьвідчить його допись, „стратив ласку в большевиків і його намірений плян не вдав ся. П. Репен знає, що переговори із „Свободянами" неможливі, бо вони не забули ще тих часів, як п. Репен ігнорував їх, де тільки міг і далі старає ся шкодити, як лише може, а найбільше товариству „Сокіл", в котрім панує товариська любов і поступ, що може пошкодити роботі п. Репена і большевиків.

Дуже є пожаданим, аби клівлендські Українці, котрі не стратили любови до свого народу, були більше обережні і не давали ся ловити в сіть таких птахшників, котрі в підступний спосіб підшивають ся під добрі волі.

Н. Н.

Купуйте календар У. Н. Союза. Коштує 50 центів разом з пересилкою.

З MANCHESTER, N. H.
Театральне представлене.

В Манчестер, Н. Г., є дуже мало Українців. Є тут біднеська парохія та одно братство, св. Івана Хрестителя. Попередними роками була у нас парохія велика, але повстали дві партії. Кацапи відділили ся і поставили собі православну російську церкву. Хоч і мала горстка Українців зістала, то однак тримають ся добре і церква стоїть добре. Помимо перешкод зі сторони кацапів і других ворогів манчестерскі Українці беруть ся до праці та устроюють часто концерти, представленя і т. п.

Дня 2. марця б. р. відбуло ся тут представлене „Мужики аристократи". Аматори пописали ся дуже добре, бо представлене відограли знаменито. Л. Сисин відограв ролю Панька добре. Пані О. Беднарчук відограла ролю Катерини знаменито. Н. Кісіль відограв ролю Мартинка добре. Я. Медвідь відограв знаменито ролю каправ. Пані М. Козюра пописалась добре в роли Марусі. П. Струк відограв добре ролю фельдфебля. Ф. Буцяк відограв ролю Осила. П. Кухар відограв ролю Мошка як найліпше. Він своїми рухами і бесідою розсьмішив всю публику і задоволив її. Публика була задоволена з сего представленя.

Отсим складаємо подяку всім аматорам, що не пожалували труду, тимбільше, що весь доход пійшов на нашу грецько-кат. церкву. Честь Вам, аматори, за се! Не занедбуйте праці, організуйтесь та устроюйте як найчастійше представленя на доход і на поміч рідному краєви. Ідіть слідами других розумних і щирих Українців, аби колись щось принести рідній Ненці, воскресити Україні.

Ви знаєте, що Україна воскресла, але чим Ви допомогли? Тисячі положили життє за неньку, то чомуж би Ви не мали свого труду, а навіть житя положити? Отже беріть ся всі до праці, закладайте товариства і вписуйте ся до У. Н. Союза, а тоді покажемо, що ми — Українці.

| забудеть ся срамотна, давная
| Година
| оживе добра слава, слава України!

Н. Кісіль.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Українсько-російсько-польський Відділ Юнії Кравців і Прасовачів взиває всіх членів в Ню Йорку і Бруклина, щоби явили ся на Масовий Мітинг, котрий відбуде ся в пятницю, дня 22 цьвітня с. р., о год. 8-ій вечером в Касіно Гол, 85 Іст 4-та ул., Ню Йорк, Н. И.

Вашим обовязком є прибути на сей мітинг, бо тут будуть обговорювати ся важні справи, які тичать ся і Українців, то є справа гроший, які були злочинно примусово до юнії, з дня 12. лютого с. р. в день уродин Дж. Вашінгтона.

Сї гроші мають бути призначені жертвам війни. Ті, що зложили яку жертву мають рішати, де їх вислати.

ЗА КОМІТЕТ:
Е. Словік, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

В кождій українській хаті повинен находитись календар Українського Народного Союза, який коштує тільки 50 цнт.

Горожанська праця українського жіноцтва.

В числі 181 київської „Нової Ради" читаємо поклик від „Української Жіночої Спілки" до всего жіноцтва України, який наглядно доказує ідейну сьвідомість українського жіноцтва та високе почутє обовязку серед нашого жіноцтва — працювати нарівні з мущинами у всіх горожанських справах, яких вимагає біжуча хвиля. Поклик звучить:

До всіх жінок України.

Ми, зорганізовані українські жінки, беремо на себе обовязок — зеднати всіх українських жінок у велику дружну семю, яка-б спільними силами борола ся за нашу землю, за вільне житє дорогих наших чоловіків, батьків та братів, за щастє любих наших дітий, сиріток-немовлят. Ми бачили, що всі дорогі нам люди і ми самі тоді будемо щасливі, коли осягнемо конець війни і самі, своїми силами поруч з другими народами пічнемо кувати наше народне житє. Вас закликаємо до спільної праці з нами, вже зорганізованими.

Настав наш час допомогти нашим воякам, селянам та робітникам. Вони через нашу Центральну Раду і Генеральний Секретаріят хотять зробити лад на Україні, а ми ідім їм на зустріч—допоможім тим, що є в наших силах: допоможім Центральній Раді і Секретаріятови нагодувати голодних і спокійно довести нас до мира. Най не буде сорому нам, українським жінкам, що ми не допомогли голодним, бідним людям. Докажім, що вміємо не тільки плакати, а вміємо обстояти права нашого народу.

З огляду на лихі умови житя України Ради Української Жіночої Спілки звертаєть ся до всіх українських жінок та жіночих організацій з такою відозвою:

„Йдучи на зустріч потребам сучасного стану Української Републики і бажаню Центральної Ради зробити лад у живностевій справі і ґрунтуючись на поодиноких заявах жіночих спілок, звертаємось до всіх жіночих організацій України, а також до всіх українських жінок: дайте відомости, скільки і яких продуктів (хліба, сала, масла, овочів, полотна, вовни, яєць та инших товарів) ви можете дати по базарних цінах. Просимо зазначити скількість в пудах чи штуках, а також зазначити, скільки верств від вашої оселі до желізниці. Доставу й инші турботи візьме на себе Жіноча Спілка. Всі сі продукти, за які на місци буде заплачено грішми, підуть на допомогу вашим бідним товаришкам-жінкам, дітям-сиротам та иншому голодному людови."

Українських жінок міста Києва Рада Української Жіночої Спілки просить прибути на зібранє, щоби можна було уявити собі, скільки українських жінок є в Києві, щоби ми могли допомогти зеднати вас з селянками і поруч з ними стати на допомогу одна другій, а всі разом на допомогу всьому українському народови.

Анна Супруненко.

РОБІТНИКАМ.

(Боротьба з темнотою).

Ви, що терпіли від віку до віку,
Ви, що терпіли без міри, без ліку,
Час вам повстати, кайдани скидати,
Волю дістати.
Вас пригнітили і ви похилились—
Та чи кому ви рабами вчинились?
Більш не скоряйтесь! До бою збирайтесь
І прокидайтесь.
Сила й завзяте нехай вас не кида.
Правда за вами — ваша й побіда!
Не піддлгайте! Часу не гайте!
Вставайте!
Темнее царство скорійше руйнуйте,
Сьвітло нове на руїнах будуйте!
Годі-ж мовчати! Час вже повстати,
Бій розпочати!

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Касовий звіт У. Н. Союза

за місяць март 1918 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив
1.	298.66
2.	140.22
3.	33.32
4.	58.17
5.	35.48
6.	23.68
7.	96.24
8.	20.44
9.	70.24
10.	145.19
11.	6.48
12.	105.45
13.	37.13
14.	23.32
15.	43.56
16.	21.19
17.	34.93
18.	74.87
19.	13.22
21.	10.90
22.	39.22
23.	25.25
24.	36.75
25.	21.82
27.	62.42
28.	75.59
29.	89.17
30.	16.45
31.	13.21
33.	24.20
34.	60.82
35.	25.93
36.	26.84
37.	24.56
38.	157.78
39.	40.58
40.	8.83
41.	43.08
42.	48.07
44.	44.81
45.	86.30
46.	29.30
47.	83.28
48.	46.30
49.	57.68
50.	17.22
51.	30.77
52.	18.15
53.	38.96
54.	4.26
56.	31.83
57.	49.46
58.	17.60
59.	45.70
60.	19.39
61.	39.91
62.	38.20
63.	159.25
64.	27.73
65.	114.55
66.	47.96
67.	88.02
68.	28.43
69.	51.03
70.	168.52
71.	23.71
73.	18.10
74.	18.55
75.	62.27
76.	140.62
77.	46.43
78.	89.22
79.	14.97
80.	25.50
81.	97.28
83.	41.72
84.	7.65
85.	34.21
86.	56.87
87.	53.04
88.	10.53
89.	13.50
90.	32.95
91.	115.77
92.	12.54
93.	23.88
94.	35.14
95.	31.90
96.	57.43
97.	13.07
98.	61.02
99.	79.29
100.	14.31
102.	203.78
103.	52.58
104.	129.29
105.	129.45
106.	125.70
107.	46.08
108.	33.24
109.	98.55
110.	23.70
111.	44.65
112.	95.97
113.	47.95
114.	30.69
115.	23.75
116.	19.46
117.	66.05
118.	13.18
119.	21.27
120.	37.67
121.	21.36
122.	16.56
123.	19.21
124.	44.52
125.	23.34
127.	65.73
128.	24.09
129.	6.56
130.	125.31
131.	10.73
132.	81.86
133.	163.72
134.	16.67
135.	27.27
136.	65.56
137.	30.67
138.	19.33
139.	29.10
140.	10.10
141.	22.42
142.	98.49
143.	12.50
144.	27.17
145.	14.44
146.	126.74
147.	134.37
148.	14.06
149.	46.85
150.	11.17
151.	51.12
152.	11.00
155.	188.36
160.	65.24
162.	21.36
165.	102.17
168.	115.18
170.	153.11
173.	28.79
174.	40.39
175.	51.19
178.	15.80
179.	89.03
180.	17.10
181.	29.31
186.	69.40
192.	24.58
195.	28.05
198.	27.24
200.	40.78
202.	18.21
203.	35.23
205.	19.26
206.	62.33
209.	94.71
210.	31.84
211.	55.86
213.	127.55
214.	21.07
215.	31.50
217.	159.85
218.	168.96
220.	59.06
221.	166.88
223.	80.85
224.	13.72
225.	119.70
228.	22.28
229.	90.11
230.	62.16
233.	41.84
234.	101.49
235.	70.14
237.	82.68
238.	12.80
239.	204.04
240.	18.37
241.	35.58
243.	46.19
244.	20.84
245.	49.58
246.	21.92
247.	112.58
248.	65.06
251.	46.28
254.	61.75
255.	48.55
256.	18.52
258.	21.95
259.	89.46
261.	20.02
262.	17.60
268.	8.20
270.	90.29
273.	27.93
274.	46.36
276.	95,53
277.	29. 24
278.	36.36
282.	72.35
283.	43.79
286.	28.60
288.	61.54
290.	42.32
291.	26.41
292.	83.63
293.	6.68
295.	72.43
296.	92.08
300.	191.06
301.	84.77
303.	11.01
305.	20.40
308.	51.12
314.	9.89
316.	77.59
317.	35.39
318.	34.74
320.	28.09
321.	40.12
322.	29.08
323.	25.43
324.	61.91
326.	49.01
330.	79.42
332.	30.01
334.	10.71
336.	117.52
338.	133.04
339.	52.61
341.	49.68
342.	72.21
344.	14.23
347.	22.11
349.	38.10
350.	56.67
351.	21.52
354.	30.10
355.	32.91
357.	18.05
363.	56.31
364.	30.35
365.	49.65
367.	41.88
369.	97.48
370.	137.01
371.	37.64
373.	9.68
379.	48.64
380.	24.36
381.	11.17
384.	90.18
385.	23.32
388.	58.23
391.	28.14
392.	8.57
392.	23.95
396.	36.10
400.	48.50
401.	22.42
402.	11.13
Процент від бондів	175.00
Процент від морґечів	99.50
На сплату морґечів	200.00
Процент з банків	63.44
„Просьвіта"	38.59
До фонду сирітського по бл. п.:	
Андрій Ващур	200.00
Ілія Куйбіда	400.00
Прихід за марець	15.583.25

РОЗХІД:

Посмертне по бл. памяти:

Анаст. Роздільська, в. 350	500.00
Іван Пачута, від. 28	970.50
Алексій Бурцін, в. 168	500.00
Іван Жавнляк, в. 179	1.000.00
Андрій Ващур, в. 113	500.00
Ілія Куйбіда, в. 42	750.00
Василь Бобер, в. 65	976.68

Запомоги з фонду убогих:

Василь Кохан, в. 2	50.00
А. Предзімірський, в. 18	50.00
Семен Демчко, в. 98	50.00
Іван Ковбаса, в. 94	50.00
Лев Вахновський, в. 53	50.00

Адміністраційні видатки:

Платня головного уряду	300.00
Платня помічника	75.00
Видатки за подорожи і дієти	97.85
Видатки адміністр.	125.53
За печатки для відділів	24.75
„Свобода" за орґан	1.316.04
Разом	7.386.35

ЗІСТАВЛЕНЄ.

Готівка з кінцем лютого була	98.530.04
Прихід за март	15.583.25
Разом	114.113.29
Розхід за март	7.386.35
Готівка з кінцем марта остає	106.726.94

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	106.726.94
Морґечі	69.450.00
Бонди	232.147.00
Реальність	19.500.00
Друкарня	23.000.00
Разом	450.823.94

Стан довжний:

Фонд посмертний	206.440.74
„ резервовий	121.904.06
„ адміністрац.	28.562.25
„ убогих	9.884.64
„ народний	5.193.27
„ конвенційний	367.80
„ сирітський	78.471.18
Разом	450.823.94

Невиплачених запомог з кінцем 31. марта б. р. остає на суму $21.902.67.

К. Кирчів, гол. предс.;
В. Левчик, гол. касієр;
С. Ядловський, г. фін. секр.

КІЛЬКО ТО ГРОШИЙ і праці і журби понесли ті, що закладали „Свободу". Вони зовсім не числили на зиск, лише роздумували, як би то просьвітити нарід. А теперішні видавці „Свободи" тако жтим журять ся. Тому всі сьвідомі Українці повинні бути помічні в тім ділі і зеднувати передплатників.

Родимці! Купуйте календар Українського Народного Союза, який коштує разом з пересилкою тільки 50 центів.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Злінчовано Німця.

В Колінсвіл, Ілліноіс, злінчовано минувшого четверга Німця, Роберта Праґера, робітника в копальни угля. Праґер належав до соціялістичної партії і в день перед смертию виголошував промову до робітників-майнерів. Підчас промови деякі невдоволені почали підносити оклики обуреня і грозили Праґерови побитем. Праґер зрозумів ситуацію і утік зпоміж розяреної товпи до дому. Але товпа невдоволених пійшла до його дому, витягнула його на улицю, дала йому в руки американський прапор і казала цілувати. Праґер слухав всіх наказів. Се однак не вдоволило товпу і вона почала його бити. Повідомлена про се поліція прийшла на місце злочину і вирвала Праґера з рук розяреної товпи. Його схоронено в ратуши, але се не помогло. 3½ сотна товпа витягнула Праґера з ратуша і повісила на дереві. Перед смертию Праґер написав до своїх родичів, які мешкають у Дрезні в Німеччині, отсей лист по німецьки: „Дорогі Родичі — Карло Генри Праґер, Дрезно, Німеччина: Нині, 4-го цьвітня 1918 р., я мушу вмирати. Прошу, моліть ся за мене, мої дорогі родичі. Се є мій останний лист і тестамент. — Ваш дорогий син і брат, Роберт Павло Праґер". Товпа повісила Праґера за його нельояльність супроти Злучених Держав, однак виказує ть ся, що сей закид товпи є безпідставний, бо в кишени Праґера найдено проклямацію, в якій він висказував свою льояльність супроти сеї держави. Він був вибрав перші натуралізаційні папери і казав, що мав добру волю стати горожанином Злучених Держав. — З приводу сього лінчу державний прокуратор Ґреґори буде мати спільну конференцію з президентом Вілсоном. Правительство задумало зарядити в сій справі строге слідство і покарати виновників сього злочину. В широких кругах американської суспільности побоюють ся, що сей злочин знайде голосний відгомін в Німеччині і жертвою ненависти можуть впасти деякі Американці, проживаючі тепер в Німеччині.

Стріляти шпигунів.

Говорячи в торговельній палаті в Мускоґі, Оклагома, бувший президент Злучених Держав, Тафт, казав стріляти шпигунів. „Шпигунів — говорив Тафт — брати перед воєнний суд, судити, і коли окажуть ся винуватими, стріляти їх на смерть. Але тут треба поступати після закона, а не так, як в деяких частях держави практикує товпа".

Арештоване ворожих чужинців.

Минувшого тижня з Ню Йорку вивезено до табору Оґлеторп, Джорджія, 14 інтернованих Німців, між ними кількох жовнірів, які через довший час служили в американській армії. Між інтернованими на протяг війни находить ся др. Ізаак Штравс, редактор і видавець часописи „Амерікен-Джуіш Кронікл", яка, як кажуть, видавала ся за німецькі гроші і мала на ціли вести німецьку пропаганду між американськими Жидами.

Маловажна помилка...

Грек, Іван Кондородіс, співвластитель одного ресторану в Сінсінаті, Огайо, заскаржив заряд тамошного шпиталю при Вест 6-тій улици о 50.000 долярів винагороди за шкоду, яку він поніс з вини лікаря. Кондородіс каже, що за порадою приятелів він удав ся до шпиталю, щоби там вилічити ся із сильної перестуди. Із зарядом шпиталю він зробив умову, що за $10.50 він має остати в шпитали аж доки не подужає. Лічити його мав його власний лікар. І ледви дванайцять мінут по його прибутю до шпиталю, прийшов до нього якийсь лікар, сказав, що він є готов і просив його розібрати ся. Кондородіс, думаючи, що сей лікар хоче його докладно оглянути, розібрав ся. Його зараз забрано до операційної кімнати, поставлено на ліжко і на твар наложено хльороформову маску. Він скоро стратив притомність, а коли пробудив ся, побачив, що на нім переведено операцію, яку мало ся переводити на кім иншім. Операція була того рода, що до кінця житя йому відібрано можність оженити ся. Крім того, наслідком сеї операції його загальний стан здоровля дуже потерпів. У своїй скарзі, внесеній до суду, Кондородіс говорить, що старав ся вивідатись у лікарів, в який спосіб можна було допустити ся такої помилки, але на се дістав відповідь, що ся справа є замаловажна, щоби виплатило ся про неї говорити.

Клівленд проти чужинців.

Чужинцям в Клівленд, Огайо, не буде вільно мати „лайсенсів" і дозволень провадити інтерес в місті. Майор Дейвіс вислав лайсенсовому комісареви цукру розпорядженє відкликати всі „лайсенси", видані і держані доси чужинцями, і відтепер видавати їх лише американським горожанам.

Дрібні вісти.

Ґовернор нюйорського стейту підписав ухвалу, яка вже війшла в житє, що учителям-чужинцям забороняєть ся учити в публичних школах в стейті. Ті учителі-чужинці, які доси вже вчили, мусять внести просьбу о горожанські папери, коли не хочуть стратити своєї посади.

Даєть ся відчувати великий брак женщин-робітниць. Заряд жіночого відділу при робітничім бюрі в нюйорськім стейті каже, що кождого дня він дістає около 50 замовлень на канцелярійні посади для женщин, але сих замовлень він не може сповнити.

В Мемфіс, Тенесі, відбула ся судова розправа в справі розводу. Заки суд висказав свою опінію, оскаржений чоловік, Еліот Ловінґ, згодив ся на розвід, якого бажала його жінка, кажучи до судіїв, що женщина є нічим иншим, лише свекрухою.

Мексиканський міністер рільництва, Роа, прибуде небаром до Злучених Держав відвідати деякі головнійші господарства і закупити трохи рільничих знарядів.

В нюйорськім соймі посол Робінсон вніс проект, аби всі коти в стейті носили дзвінки на шиї... Сойм одноголосно і без дискусії відкинув сей проект.

Кельнери в Шікаґо, Ілл., задумали вийти на страйк, коли властителі не підвисшать їх місячної платні з 30 на 40 долярів. Вони кажуть, що тепер є тяжко за ті гроші виживити родину, а тимбільше, що напивки („типси") впали тепер о 50 процент.

Сильна буря в Кентоки вивернула всі доми в селі Іст Бернштадт, яке має 200 мешканців.

Низша палата сойму стейту Небраска перевела ухвалу, що кожда особа, яка переступить закон про шпигунство, дістає 20 літ криміналу і 10.000 долярів кари. Справу передано під ухвалу висшій палаті сойму.

Ізраель Маркус, помічник в „бучерни" (ятка) Ґольдштайна під ч. 8 перша евеня в Ню Йорку, мусів заплатити 50 долярів кари за се, що о сім унцій не доважив курячого мяса, а почислив за один фунт. Судія, який переводив сю справу, сказав до Ізраеля: „Маєш щасте, що ти є робітник, а не властитель, і з того, що ти вшахрував, не маєш найменьшої користи. Коли би так поступив властитель, то я инакше судив би його".

Часопись „Ню Йорк Івнінг Джорнал" має пересічно 731.047 передплатників денно. Вона реферує головно справи жіночі, сензаційні, любовні, і подає дуже богато ріжних новинок.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Дорожня на Угорщині.

На основі голосів угорської преси, з Риму доносять до нюйорського „Ворлда" про страшну дорожню на Угорщині. Пара нових черевиків коштує 415 корон; підзольоване черевиків коштує 115 корон. Гуска коштує 40 корон, а курка 35 корон.

Конфіската молока в Анґлії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on April 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Анґлійське правительство оповістило, що почавши від 1. цьвітня 1918 року, забороняєть ся приватним особам вводити до краю машинове молоко; се може робити лише правительство. Говорить ся в розпорядженю також, що правительство буде конфіскувати всі засоби молока, які наспіють до Анґлії по висше означенім речинци.

Корабельні страти Норвеґії.

Страти Норвеґії в кораблях задля німецької підводної війни кождого дня зростають. В марті б. р. Норвеґія стратила 19 кораблів на 34.994 тон містоти. Протягом того часу потонуло 44 норвеських моряків, а крім того 20 десь пропало. Вартість норвеських кораблів, затоплених в марті, виносить 10,500.000 долярів. Від початку сьвітової війни Норвеґія стратила 745 кораблів на 1,101.815 тон містоти і 330,000.000 долярів вартости. Разом з тими кораблями на дно моря пійшло 986 моряків; 53 кораблі із 700 моряками десь пропали на мори.

Скаржить ґрафа за свою жінку.

Барон Вальтер фон Радек, член старої пруської юнкерської родини, вніс у берлінськім суді скаргу на ґрафа Християна Ґунтера фон Бернсторфа, сина бувшого німецького амбасадора у Злучених Державах. Між оскарженими є також жінка ґрафа Християна фон Бернсторфа, Марґарета Вівіян Бортон-Томасон з Борлінґтон, Ню Джерзи (Злучені Держави), і много приятелів Бернсторфа. Барон Радек жив перед війною якийсь час в Лондоні. Він був оженений власне з Американкою Марґаретою Вівіян Бортон-Томасон з Борлінґтон, Н. Дж. В жовтни 1917 року вони розвели ся, а 8-го грудня 1917 року Марґарета вийшла заміж за ґрафа Християна Бернсторфа. Се викликало поєдинок між Радеком і Бернсторфом, підчас чого Радек зірвав військові паролі з Бернсторфового уніформу. Справа була би може на тім скінчила ся, коли би не се, що молодий ґраф Бернсторф заденунціював барона Радека яко анґлійського шпигуна. Переведено військове слідство і суд покарав Бернсторфа гривною, а барона Радека усунув з армії. Тепер Радек скаржить Християна Бернсторфа за се, що він постарав ся, аби Радек розвів ся із своєю жінкою, лише тому, щоби Бернсторф міг з нею оженити ся.

Рільні навози в Австрії.

Доносять, що в Австрії винайдено нові средства для виробу рільних навозів. Правительство, іменно, за порадою міністерства рільництва рішило видобувати кости старих присипаних землею зьвірят і з них виробляти фосфориянї навози. Покликано навіть до житя комісію, яка має заняти ся сею справою. На Моравії, в Стирії, Тиролі і Дальмації є від 100 до 1.000 печер, де находять ся великі поклади зьвірячих костий. При переводжуваню перших проб видобуто 300.000 тон таких костий, а сподівають ся, що з дальших видобувань можна дістати що найменьше 2,-000.000 тон фосфорового навозу.

Найстарша женщина в сьвіті.

В місті Познані, в Прусії, жиє найстарша женщина на сьвіті. Є нею Г. Дуткевичева і числить 135 літ житя, які провела по найбільшій части таки в тім місті. Вона була ще молодою дівчиною, коли Наполеон в 1812 році на чолі своїх армій мов огонь перебігав Европу, а тепер вона є сьвідком подібної катастрофи, яка діткнула цілий сьвіт. Коли Дуткевичева уродила ся (в 1783 році), нинішнє німецьке цісарство було рядом малих держав, які вічно з собою воювали, а американська конфедерація щойно повставала тоді дорогою революції. Три столітя бачила ся женщина: XVIII., XIX. і XX. Коли народила ся, падав старий лад сучасного сьвіта, а повставав новий, як в Европі так і в Америці.

Дрібні вісти.

Коли буде конець війни? Кождий ставить собі і другим таке питанє і рад би почути правдиву відповідь. Однак всі пророцтва доси не сповнили ся. Одна якась старенька женщина у полудневій Франції каже, що війна скінчить ся 28. червня 1918 року, в 4-літну річницю виповідженя війни, бо так стоїть в одній славній книжці, в яку вірили анґлійський король Едвард VII. і французький цісар Наполеон III. А. Клемenсо, теперішний премієр Франції, на питанє, коли буде конець війни, все відповідає: „В слідуючий четвер, 10 мінут по 3-тій"...

Американський Червоний Хрест в Парижи задумав вислати своїм коштом на села 50.000 париських дітий на час літних ферій.

Съвященик Космо Ґордон Лянґ, архиепископ Йорку (в Анґлії), говорячи на публичнім вічу в Пітебурґу, Пенсильванія (Злучені Держави), заявив, що протягом війни анґлійська фльота перевезла 13,000.000 війська, з чого німецькі кораблі затопили лише 2,700.000 жовнірів.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ЮНҐСТАВН, О. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, подає до відома, що місячний мітінґ відбудеть ся дня 21. цьвітня б. р., о 2-гій годині пополудни під числом 628 Френклін Стр. де всі мітінґи відбувають ся. Просить ся, щоби кождий член на мітінґи приходив і платив свої вкладки, а котрі члени не можуть прийти на мітінґ, то ще мають час принести гроші до секретаря по мітінґу три дни під число 560 Гібсон Стр., бо котрі члени не зголосять ся, то за них гроший не буде посилати ся і вони зістануть викреслені. — І. Федан, предс.; І. Баґан, кас.; І. Гаринч, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. „Зап. Січ", від. 75, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеть ся 14. цьвітня б. р., точно о годині 2.30 пополудни, в ґали парафіяльній. Взиваєть ся всіх членів, аби явили ся на сей мітінґ, бо будуть важні справи до полагодженя. Неявившийся член заплатить кару після статута. Також просить ся, щоби ті члени, котрі вступили до сего товариства і У. Н. Союза в році 1916, принесли зі собою свої грамоти на мітінґ, щоби можна було зробити поправки в книзі метрикальній. — М. Присташ, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Згода", від. 62, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінґ відбудеть ся дня 14. цьвітня с. р. о годині 2.30 пополудни, в ґали МкНікол, 62 ул. і Ґрайс Аве. Напоминаєть ся всіх членів, щоби явили ся, бо є важні справи до полагодженя. Неявившийся член без поданя причини заплатить кару. — І. Соґар, предс.; К. Кропоніцький, кас.; Ф. Холявський, секр.

БАЛТІМОР, МД. Бр. Пресв. Тройці, від. 320, повідомляє всіх своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеть ся дня 14. цьвітня б. р., сейчас по Службі Божій, під адресою 325 С. Бонд Стр. Кождий член має явитись, бо є важні справи до полагодженя. Неявившийся член заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. — В. Байда, секр.

КОТСВИЛ, ПА. Бр. Успенія св. Духа, від. 248, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеть ся 14. цьвітня б. р. в ґали п. Сутака, зараз по Службі Божій. Просить ся всіх членів прийти на мітінґ, бо є важні справи до полагодженя. Котрий член не явить ся на тім мітінґу, то заплатить $1.00 кари, а урядник $2.00. Просить ся також, аби кождий член привів хоч одного нового члена. — Іґн. Білінський, предс.

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Ів. Франка, від. 103, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеть ся в суботу, 20. цьвітня б. р., о годині 7.30 вечером. Кождий член має явити ся на час, бо є важні справи до полагодженя. Кождий член має явити ся на мітінґ і вирівнати свої довги за минулий місяць, бо в противнім разі буде суспендований і втратить прислугуючі йому права. Наше товариство відбуває мітінґи все у першу суботу по 15-тім, о годині 7.30 вечер. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт. — В. Худик, пр.; С. Ковтун, кас.; Н. Березовець, секр.

ІСТ ЮНҐСТАВН, О. Тов. „Сокіл", від. 218, повідомляє своїх членів, що дня 21. цьвітня б. р. буде квартальний мітінґ, на котрім мають явити ся всі члени, бо будуть важні справи до полагодженя, про котрі самий уряд не може рішати. Неявившийся член заплатить 25 цнт. кари, а урядник 50 цнт. — А. Предко, Н. Заланоский, М. Ткачишин.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Тов. „Подільська Січ", від. 8, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінґ відбудеть ся в понеділок, 15. цьвітня б. р., о годині 7.30 вечер. Кождий член має на сім мітінґу явити ся, бо є богато важних справ до полагодженя. Просить ся приприровадити з собою як найбільше нових членів. Неприсутний член заплатить $1.00 кари. — І. Сощирка, предс.; Н. Турмиш, кас.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76, подає до відома всім членам, що слідуючий мітінґ відбудеть ся дня 13. цьвітня б. р., о годині 8-мій вечером в парафіяльній ґали в Українській Школі, 83 Ван Бюрен стр. Там відбудеть ся наш перший мітінґ, а не під числом 560 Маркет стр. Просить ся зійтись на перший мітінґ всі як один член. Думаємо, що нам ніхто не перешкодить в нічім, як то звичайно є вимівка. — П. Романишин, предс.; О. Витязь, кас.; Н. Іванців, секр.